

00 Litoral - Peruvian Style

După mulți ani am reușit să vizitez America Latină, unde mi-am petrecut cei mai interesanți 15 ani din viața din punct de vedere profesional și personal. Intenționez să vă împărtășesc pe această platformă câteva din impresiile acumulate cu această ocazie. Ca primă destinație am vizitat Peru-ul, unde am petrecut cei mai mulți ani și de care mă leagă cele mai multe amintiri. America Latină este un continent minunat, dar foarte special având multe elemente comune cu România datorită limbii, a religiei creștine și a mentalității asemănătoare, dar fiind și foarte diferit datorită climei, istoriei, culturii și nu în cele din urmă a limbii Spaniole care este aceeași în toate țările cu excepția Braziliei și a trei țări mai mici din nordul continentului, fiind în același timp una din limbile de circulație majoră la nivel mondial. Un alt aspect distinctiv față de România este și faptul că marea majoritate a Peruanilor stăpânesc și o limba autohtonă.

Peru-ul este o țară foarte întinsă fiind cu cei 1285000 kmp de circa 5,4 ori mai mare decât România și având o populație de 32 milioane de locuitori, având o densitate de 25 locuitori pe kmp față de România cu 81 de locuitori pe kmp. Această țară dispune datorită diversității formelor de relief, a influențelor atât continentale cât și oceanice și a proximității ecuatorului de condiții climatice foarte variate și în mare parte neașteptate pentru zona tropicală în care este situată. Majoritatea Peruanilor trăiește în deșertul de pe coasta Pacificului, acolo aflându-se și capitala Lima cu peste aproape 11 Milioane de locuitori. Acolo domină o climă blajină, pe care noi Europeanii am defini-o ca o primăvara eternă unde nu plouă niciodată, nu bate prea des sau prea tare vântul, nu ninge, nu îngheață, temperaturile variind între +14 și +28 de grade Celsius. Această climă benignă este responsabilă și pentru vegetația care este prezentă tot anul, ceea ce rezultă într-o abundență permanentă de flori de o cromatică deosebită, cum ar fi Bougainvillea, o plantă cățărătoare care decorează foarte multe imobile cu diverse nuanțe de roșu sau violet. Starea de vegetație activă tot timpul mai are și marele avantaj, că în Peru nu se mai vorbește de fructe de sezon, acestea putându-se cultiva aproape oricând, fiind posibile și recolte repetate, ceea ce se concretizează printr-o abundență de fructe, legume și produse agrare. În Peru se consumă multe fructe delicioase necunoscute în Europa din cauza costurilor mari de transport pentru fructele deosebit de perisabile. O altă caracteristică este și faptul că zilele au o durată aproape constantă fără variații majore ca în Europa, făcându-se lumină în jurul orei 07:00 și întuneric în jurul orei 19:00. Clima temperată se datorează în mare parte curentului rece Humboldt, care se deplasează de-a lungul coastei Pacificului provenind din zona Polară de Sud și reducând influența tropicală caracteristică acestei zone geografice. Aceste caracteristici contribuie și la faptul că în apropierea coastei Peruane se poate trăi foarte bine fără încălzire "iarnă" - Iunie, Iulie, August și fără răcire ambientală "vară" - Decembrie, Ianuarie, Februarie. Am folosit ghilimele pentru că ceea ce Peruanii folosesc pentru "iarnă" și "vară" în România ar fi condiții climatice normale primăvara târzie și vara. A nu se uita că Anzii ajung la înălțimi de până aproape 7000 m unde domnesc ghețarii veșnici, iar în depresiunea Amazoniană, care ocupă peste 60% din teritoriul țării, este stăpână jungla tropicală.

Temperatura scăzută a oceanului face ca Peru-ul să beneficieze de o bogăție piscicolă deosebită. Pentru a proteja, conserva și regla utilizarea resurselor naturale existente în apele Oceanului Pacific corespunzătoare Peru-ului, țara și-a extins suveranitatea până la 200 de mile de suprafață de apă adiacentă coastelor sale, încă din 1947. Această situație explică faptul că în apele Peruane, există permanent adevărate industrii de colectare, prelucrare și conservare a produselor pescărești, care se exportă în lumea întreagă. În Peru se consumă foarte mult pește, existând o gastronomie puternic axată pe produsele marine. Cu abundența de produse alimentare de bază excelente și multiplele etnii conlocuitoare, care și-au fuzionat diversele experiențe culinare nu este de mirare că Gastronomia Peruana este una din cele mai apreciate în lume. Ca dovadă pentru nivelul ridicat al gastronomiei sale, Peru-ul a câștigat în ultimii opt ani **Best Culinary Destination Award**, ceea ce se poate vedea aicea.

În deșertul de-a lungul coastei umiditatea este extrem de ridicată - adeseori și peste 90% - în ciuda faptului că aceasta este una din cele mai aride zone ale planetei. O altă ciudățenie a Limei este faptul că în lunile de "iarnă" nu se vede soarele de ceața care pune stăpânire pe oraș, dar se poate face baie în ocean și în acea perioadă văzându-se adeseori amatori de surfing cu costume de neopren "călărind" valurile. Alt aspect tipic pentru Peru este seismicitatea extremă - neexistând aproape nici o zi fără seisme mai mult sau mai puțin perceptibile. Condițiile climatice menționate și seismicitatea sporită se reflectă clar în modul în care se proiectează și se construiește în Peru.

Interesant este și faptul că pe așa numita "Carretera Central" se ajunge după 120 de KM și circa 3 ore de condus pe trecătoarea numita Ticlio la o altitudine de 4818 m. Pe sub această trecătoare trece printr-un tunel la altitudinea de 4783 m așa numitul **Ferrocarril Central Andino** care a fost construit în perioada 1871-1876 pentru a lega portul Callao / Lima cu zona minieră Cerro de Pasco unde se extrag metale

neferoase și în special cuprul, fiind mult timp cea mai înaltă cale ferată din lume. Perú-ul este a 2a țară din lume după Zaire din punct de vedere al producției de cupru.

Puțini Km după plecarea din Lima pe "Carretera Central" se ajunge într-o zonă fără ceață și fără nici un nor în cea mai mare parte a anului, unde Peruanii au dezvoltat cluburi sportive, hotelurile de lux și unii chiar locuiesc toată iarna acolo și vară undeva pe o plajă în apropierea Limei. Un obicei instituționalizat în Perú a fost așa numitul "Horario de Verano" (Program de Vară) practicat de cei care lucrau în administrația publică. Acest "Horario de Verano" era echivalent cu un program de lucru de la ora 08:00 până la ora 13:30, când toată lumea pleca la plajă. Nu este greu de imaginat, ca în perioada de vară eficiența administrației lăsa mult de dorit și din 1996 s-a renunțat la "Horario de Verano" practicat zi de zi, implementându-se în administrația publică vinerea scurtă exact ca în România. Notabil este și faptul că regulile vestimentare sunt permissive vara față de iarna, când costumul și cravată sunt obligatorii.

Activitatea mea profesională cea mai importantă în perioada 1973 – 1988 în Perú a fost Evaluarea Potențialului Hidroelectric și Planificarea Electro-Energetică la nivel național și am avut ocazia să cunosc toate zonele țării, dar locuind în Lima și având hobby-uri legate de Ocean (Windsurfing) și de Deșert (Enduro), coasta Peruană îmi este cea mai familiară și relatările mele se vor referi în special la această zonă. Nu am nici competența și nici ambiția să analizez multitudinea de aspecte, care să sublinieze diferențele și asemănările dintre cele două țări, dorind doar prin relatările mele să fac mai cunoscute în România anumite aspecte pe care le cunosc despre această minunată țară. Pentru cei care doresc să afle mai multe detalii despre această țară surprinzătoare recomand accesarea unui Website general referitor la Peru, [ca de exemplu acesta](#).

Intitulez relatările mele recente în Perú "Litoral - Peruvian Style", pentru a permite o analiză comparativă a fenomenului "Litoral", mai ales în plin sezon estival în care cei mai mulți Români se duc la "mare" pe litoralul nostru sau mai departe până unde-i ține buzunarul sau le permite restricțiile impuse de COVID. Intenționez să formulez relatările mele viitoare pe această platformă cu titlurile de mai jos:

01 Stațiunea balneară Ancon

02 Barranco - Cel mai romantic și boem district din Lima

03 Casă modernistă mereu actuală

04 Arhitectură Ecologică Rurală

05 Primul all inclusive rural - La Granja Azul y El Pueblo

06 MATE-Muzeul Mario Testino – Barranco-Perú

07 Club La Isla, Asia

08 Frenesia Deșertului - Buggy SxS Tour in the Desert of Asia - Perú

(CC) Sergio Morariu, 2020